

Ngày xưa Đà Lạt có một bài văn như thế!

[Đoàn Duy Xuyên](#)

11:13 - 22/08/2019 [9](#) THANH NIÊN ONLINE

Tình cờ đọc được một status thú vị trên Facebook, nói về việc người Pháp đã góp phần bảo vệ rừng cho Việt Nam như thế nào. Rừng, cụ thể nêu ra trong bài viết này, là ở Đà Lạt (Lâm Đồng) mộng mơ.

Ảnh của gia đình bác sĩ Phó Đức Mẫn

Ảnh: Nhân vật cung cấp

Theo đó, bác sĩ Phó Đức Mẫn, nguyên Phó giám đốc Bệnh viện Ung bướu TP.HCM, còn cất giữ 1 tấm ảnh của gia đình được chụp vào đầu thập niên 1950 tại [Đà Lạt](#).

Trong một lần đi thăm lăng Nguyễn Hữu Hào, thân phụ của Nam Phương hoàng hậu, cả nhà dừng lại trước một tấm bảng dựng ở bìa rừng, trước khi leo bậc thang lên lăng. Tấm bảng cao ngang tầm người đứng, ghép lại bằng những tấm ván sơn trắng, trên đó có ghi một bài văn bằng tiếng Pháp với nhan đề *Prière de la forêt* chữ in đen. Bài văn ấy có nội dung như sau (theo bản dịch sang Việt ngữ của bác sĩ Phó Đức Mẫn):

Lời thỉnh nguyện của rừng

“Này con người - Ta là hơi nóng sưởi ấm gia đình người những đêm đông lạnh giá, là bóng mát hiền hòa che nắng lửa trưa hè - Ta là khung kèo cột căn nhà người đang ở, là mặt bàn người ngồi ăn - Ta là cái giường giúp người nằm nghỉ yên, là gỗ ván để người đóng thuyền lướt sóng ra khơi, là cán cuốc người vác ra đồng mỗi sáng, là ván cửa khép kín nhà người hằng đêm - Ta là gỗ làm thành nôi người nằm khi xưa bé và là ván hòm cho người yên nghỉ sau này.

Hãy lắng nghe lời thỉnh cầu của ta: Hãy ngừng tay tàn phá ta!”.

Cái hay của bài văn này là không dùng đến chữ "Cấm", như "[Cấm phá rừng](#)" mà ta thường thấy nhan nhãn ngày nay. Cái tâm của bài văn ấy là "Lời thỉnh cầu", được hiểu như một "Lời van xin" thiết nghĩ cũng không sai. Bài văn ấy nhắm vào tâm thức của mỗi người, rằng rừng quan trọng biết dường nào đến [cuộc sống](#) của nhân loại nói chung và của cao nguyên Lâm Viên nói riêng, trong đó có Đà Lạt.

Nếu Đà Lạt không có rừng, nhất là cây thông, thì đó chẳng còn là Đà Lạt nữa. Như lời bài hát *Đà Lạt hoàng hôn* (Tác giả: Minh Kỳ - Dạ Cầm): "*Đứng trên triền dốc nhìn xuống đồi thông/ Hàng cây thẫm màu đèn lên phố phường/ Giờ đây hơi sương giá buốt.../ Một người đi trong sương rơi...*". Bài hát này được sáng tác trước năm 1975, thời đó Đà Lạt được rừng thông bao phủ, khí hậu mát lạnh đến mức chẳng có ai nghĩ đến chuyện [kinh doanh](#) mặt hàng máy quạt và máy lạnh. Ấy vậy mà những năm gần đây hầu như tuần nào cũng thấy báo đài đăng tin bọn lâm tặc và những kẻ vô ý thức ngang nhiên chặt phá, [đầu độc rừng thông](#) (do Nhà nước quản lý) để hòng chiếm đất. Cộng với việc đô thị hóa một cách thiếu bài bản, đã biến Đà Lạt thành một đô thị chẳng còn "mộng mơ" được nữa, thậm chí gặp "ác mộng" vì bị... [ngập lụt sau những cơn mưa lớn](#).

Nếu chúng ta bắt lược trong quy hoạch đô thị, không thể khiến cho Đà Lạt tốt hơn, "quyển rũ" hơn, thì cũng đừng biến một "cô gái [thanh xuân](#)" thành "bà già bệnh tật", điều đã và đang diễn ra ở thành phố ngàn hoa. Trở lại với "bài văn thỉnh cầu" bằng tiếng Pháp nêu trên, những người vô cảm có đọc được đi chăng nữa cũng chẳng ích gì.

Đọc bài văn năm xưa rồi nhìn Đà Lạt thời nay sao mà xót xa!